

Otonomi ve Politik Eylem

Katsauyuki Kawai, Video Art Center Tokyo

Burası Yotsua, Tokyo, Japonya ve organizasyonumuzun adı "Video Art Center" Tokyo. Bu sanatçı grubu video sanatı yapmak için bir araya geldi. Bu durum muhtemelen ilk kez gerçekleşmiyor ve son zamanlarda bu tip sanatçı inisiyatifleri ve sanatçı kolektifleri oluşturmak için bir çok girişim oldu. Fakat özellikle video sanatı üstüne yoğunlaşmamız bizi benzersiz kılıyor.

Organizasyonumuzun amacı sanatçılara teknik olanakları kullanabilecekleri, ayrıca video sanatı tarihi ve güncel video sanatı ortamı hakkında bilgi edinebilecekleri bir mekan sunmak. Böylece Japon sanatçılar ve Tokyo'daki yabancılar video sanatının daha geniş bir boyutuna erişebiliyor

Bir bakıma video sanatının bir rolü olması lazım, toplumun bilinci rolünü oynaması lazım. Video düşünceyi ve daha çok incelemeyi içeren bir sanat biçimi olduğu için bu doğru.

Yosuke Ito, Puddles

1998 yılında yeni sergi olanakları aramayı denedik çünkü Japonya'da sanatçıların mekanı kiralayabilecekleri 'kiralık galeriler' denen yerler var. Yani bunun olması çok normal. Ekonomideki düşüş sırasında insanlar bu galerileri pek kullanmadılar.

Puddles bir iletişim ağı, bir sanatçı iletişim ağı. Küçük bir organizasyon olsak da değişik kültürler ve farklı geçmişleri olan değişik topluluklar vs. yoluyla bağlantılar kuruyoruz. Sanatçılarla iletişim yoluyla yeni şeyler yapmaya uğraşıyoruz.

Peter Bellars, Command N

6 yıl burada sanat eleştirmenliği yaptım ve sonuçta galerilerin bulunduğu Ginz çevresinde yolumu buldum. O zaman orada müzeden başka neyin eksik olduğunu anlamam gerekti. Japonya'da temelde bütün galeriler, nerdeyse bütün galeriler sanatçılar tarafından kiralanıyor ve ben bunu hiç anlamıyorum. Aslında inanmıyorum. Bu yüzden ilk bir kaç yılını olanları, yanlışları yazarak geçirdim. Böyle bir kontrol politikası içerisinde nasıl vazifemi yapabilirim? Aşk otelindeki gibi- parasını verdiğin sürece istediğini yapabilirsin.

Sora Masato Nakamura ile tanıştım. *Ginza art* adlı projenin ilk festival organizatörüydü. *Ginza art*, Ginza'da galerilerin bulunduğu sokaklarda gerçekleşen bir gerilla sanat eylemiydi. Sekiz önemli sanatçıdan her biri sokağın bir bölümünde bir Pazar günü bir şeyler yaptı ve sonra sokaklar bir festivale dönüştü ve projeye bir sürü insan katıldı. Ginza, aniden Pazar günleri arabaların giremediği, insanların etrafta dolaştığı bir yaya mekanı haline geldi. Böylece bu ünlü bölgede sanat galerileri yerine sokaklarda gösterilmeye başladı. Bu Masato'nun ilk düşüncesiydi. Nakamura ilk defa bir grup sanatçıyı bir araya getirebilmişti. Command N değildi ama bir çeşit hareketti. Bir sonra ki sene aynı şeyi şimdi bulunduğumuz Shinjuku'da yaptı ve sonra başka bir yere de geçti. Böyle bir grup eyleminde başarı sağladıktan sonra Command N fikrini oluşturdu. Ben tabii ki ilgileniyordum ve katılıyordum da. Alternatif bir olaydı ve sanatçıların hiç harcama yapmaları gerekmiyordu çünkü arka planda nasıl bir organizasyon gerektiğini bilmiyorduk. Böyle şeyler gerilla eylemler olduğu için bir organizasyon vardır ama komisyon yoktur. Masato Nakamura bu tip bir organizasyon için ilgili birini görevlendirmenin yollarını arıyordu. Akihabara'daki elektrik dükkanlarıyla anlaştığı (Akihabara içlerinde binlerce televizyon bulunan elektrik dükkanları ile dolu) 'Akihabara TV' projesini yapmasının nedeni buydu. Bu iş sürekli bir yerleştirme fakat her gittiğinizde o an televizyonda olan şeyi görüyorsunuz. Uzun sürecek bir yerleştirme fikri ile Akihabara'daki bütün televizyonları kullanmayı düşündü.

Şimdi tekrar başladık. Galiba yaklaşık 20 kişiyiz. Bu projeye tekrar sadece geçen ay başladığımız için üyelikler kesin değil ve kimin katıldığından tamamen emin değiliz. Daha önce 5 sanatçı ve 3 koordinatör vardı, şimdi tamamen sanatçılar tarafından yürütülüyor.

Daha farklı bir şekilde yapamazdık. Bütün galeriler ticari amaçlı ve müzeler de kendi tarihlerini yansıtmak için bizim yaptıklarımızla ilgilenmiyor. Bence Command N. kendi mekanında olan şeyleri kontrol etmek ve ticari olmayan şeyler yapmak amacıyla hazırlandı. Ve ticari olmayan şeyler arasında nelerin sayılabileceğini unuttum. Video satmak her zaman zor ama galerilere gittiğimizde kar sağlayamayacakları için sergi yapmayı red eddikleri halde sergi yapabiliyoruz. Kendimize ait galerimiz var, kendi sergilerimizi kar amacı gütmeyen hazırlıyoruz. Problem yok.

Ajako Nakano, Clean Brothers (Osaka)

Cleanbrothers sanatçılara bazı temizlik işleri verdi ve daha sonra çalışabilecekleri bir mekan, yani bir sergi yapma olanağı verilecekler.

Bir puan sistemi gibi. Küçük ve büyük odalara bölünmüş büyük bir oda var. Genelde ayın 3-4 günü çalışıyor ve mesela 1 puan alıyorsun. Sonra daha büyük bir oda istersen puanlarını artırma şansın var: ne kadar çalışırsan mekanın o kadar büyüyor. Örnek olarak; en küçük oda için ayın 3 günü çalışıyorsun ve buna 6 ay boyunca devam ediyorsun. Sonuçta 1 hafta sürecek bir sergi yapabiliyorsun.

Cleanbrothers'in bir tünel gibi işlenmesini, insanların gelip bu projeye katılmalarını istiyor. Bir sanatçının projeyi bıraktığında başka yerlerde sanat yapmaya başladığını umuyoruz. Böylece yine cleanbrothers ve diğer sanatçılar arasında bağlantı kuruyorlar. Bu şekilde sanatçılar cleanbrothers'dan geçebilir ve bu insanlarla tekrar sanatçı olarak karşılaşabilirsiniz. Cleanbrothers'in sanatçıların geçtikleri bir yer olmasını istiyor.

Hiroshi Yoshioka, Director Kyoto Biennale

İsmim Hiroshi Yoshioka. 2003 Kyoto Bienalininde direktör olarak çalıştım. Kyoto Art Center'in aktivitelerine kurulduğu zamandan itibaren bir buçuk yıl boyunca katıldım. Aslında bu bina 70 yıl kadar önce bir ilkokul binası olarak yapılmıştı.

Sanat eğitimi, sadece güncel sanat üzerine değil, genel sanat eğitimi dünyanın her yerinde çok önemli. Eğitimin tek yönlü bir süreç olmadığı gerçeğine dikkat etmeliyiz. Çünkü eğer sanat konusunda uzman olduğumuzu düşünürsek insanlara hiçbir şey öğretemeyiz ve bu hiç iyi değil. Ben sanatçı ve normal insanlar arasında, eleştirmenler ve farklı disiplinlerden gelen insanlar arasında tarafsız eğitimin çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Bu daha deneysel bir şey, deneysel şeyler yapabiliriz ve yeni deneysel bir şeyler yapan hiç ünlenmemiş genç sanatçıları çağırabiliriz. Hiroshi'nin 2 yıl içinde başarılı olup olmayacağını bilemeyiz. Fakat en azından işlerini gösterip çizgilerini devam ettirmeleri için onları yüreklendirebiliriz. Böylece sadece bitmiş işlerini değil oluşturma sürecini göstermiş olurlar. İnsanlara süreci göster. Bence bu Kyoto Art Center'in eğitim görevinin en önemli parçalarından biri.

Sanat çok önemli çünkü ben bir sanat uzmanı değilim, eleştirmen değilim ve profesyonel küratör değilim, meslek olarak filozofum. Ama sanat benim için önemli çünkü sanat insan hayalgücünün derin olanaklarını sunmaya dünyada sahip olduğumuz en yakın şey.

Bence sanatçılar beğense de beğenmese de her sanat eyleminin bir politik yönü var ve bundan kaçınmanın hiç bir yolu yok. Özellikle politik bir görüşe sahip olmayan bazı sanat yapıtlarının ve sanatçıların olduğunu biliyoruz ama bu durumda bile sanatçılar Hiroshi politikayı sevmiyor diyecek olurlarsa, bu politik bir karardır.

Bence gelecekte sanatçıları desteklemek için kendiliğinden oluşan bağlantı kurma aktiviteleri gibi gittikçe daha fazla gönüllü aktiviteler olacak. Fakat bu yine tarafsız bir süreç. Hem işbirlikçi bağlantılar kurmak için daha fazla girişim olmalı hem de güncel sanat anlayışı değişmeli çünkü sanki sanat sınırlı bir alanmış gibi hala şekilci fikirler hakim.

Hitomi hasegawa- bağımsız küratör, Tokyo

Japon sanat ortamı. diğer yerler ve sanat dünyası şimdi değişiyor. Ben bu durumla hem fikirim. Belki 5,10,15 yıllığına Japonya'nın her yanında güzel, şık ve pahalı müzelerimiz oldu. Güzel müzeler yapmak için çok para harcanıyordu. Ama bunlar sadece içerği olmayan kutulardı. Bir tane doğru dürüst, geniş yapılandırılmış ve bilinen uygun bir mimar tarafından tasarlanmış müzemiz yok. Üstelik iyi koleksiyonlarımız da yok çünkü bütün para tanımladığım bu sözde kutulara harcanıyor. Yıllardır bu tartışmalar yapılır durur. Ancak 90'lardan itibaren daha fazla özgürlüğümüz olmaya başladı, daha fazla proje, iş veya sadece sergi üzerine odaklanan sanatçı insiyatifleri ve organizasyonları kuruldu. Bence bu değişim şimdi devam eden bir gelişme.

Roger McDonald – AIT Arts Initiative Tokyo

AIT öncelikle Tokyo'da güzel sanatları teşvik etmeyi amaçlıyor. Bundan üç yıl önce, 30'larını yaşayan bizler bağımsız girişimciler olarak kurduk burayı. 6 kişilik bu grupta küratörlük ve sanat yönetmenliğiyle uğraşanlarımız vardı. Birbirini önceden tanıyan ve arkadaş olan oldukça genç bir grup sayılırdık. Bu fikir bir kaç sene önce, Japon sahne sanatlarında var olan problemleri konuşurken aklımıza geldi. Hepimiz bir şekilde japon sahne sanatının içindeydik, kimimiz on yıldır kimimiz beş yıldır. Sonunda belirli sorunların ve konuştuğça ortaya çıkan problemlerin alt edilmesi gerektiğine karar verdik.

Böylelikle üç yıl önce bir eğitim programı şekillendirmeye başladık. Bu kurs, bağımsız bir okul gibi olacaktı; Mad (Making Art Different / sanatı farklı yapmak). Eğitimi ana faktör olarak temel aldık. Bu kısıtlı ama deneysel bir süreçti. Ne tür bir tepki geleceğini bilmiyorduk. Esasen başvurular tahmin ettiğimizden daha çok oldu. Bir çok insan bu kursa başvurmak için geldi. İlk yıl için sadece 30-40 kişi başvurmuştu. Bir yıllık kursumuzda çağdaş sanat küratörlüğü ve kültürü araştırma yönetimini içeren bir kurs verildi. Temel amacımız sanat yönetimi vermek değil daha çok Royal College of Arts'daki kurs gibi olmaktı; daha çok yaratıcı küratörlük gibi birşey... Bunun yanı sıra "izleyici kursu" dediğimiz izleyicilere yönelik çağdaş sanata giriş dersleri de verdik. Bir başka kursumuz ise daha çok eleştirel yazıları okumak üzerine kuruluydu, buna da 'eleştirel okuyucular' dedik. Sanatçılara yönelik kurslarımız da vardı. Burada da kendilerini daha iyi sunmak isteyen ya da portföy hazırlamak isteyenlere yardımcı olduk.

Bu değindiğimiz konuların Japonya'daki üniversitelerde verilen resmi sanat eğitiminin eksiklikleri olduğunu düşünüyoruz. Örneğin ben ders de veriyorum. Çoğunlukla misafir okutman olarak üniversitelerde derslere giriyorum. Şunu açıkça belirtmeliyim ki sistem hala 19. yüzyılı takip ediyor. Ecole de Beaux Arts'ı bilirsiniz işte o tür bir sistem var. Bir çok sanat okuluna girebilmek için plaster çizimler yapmanız ve bunun gibi bir çok teknik sınavlardan geçmeniz gerekir. Sistemin içine girdiğinizde görürsünüz ki eğitmenlerin ortalama yaşı altmış ve üstü. Böyle bir ortamda pek tabii ki çağdaş sanat ve eleştirel teori hakkındaki birikim ya da fikir alışverişi çok az oluyor. Bu tür eksikliğini duyduğumuz şeyleri bir kurs olarak verebilceğimize karar verdik. Ve bizim yapmaya çalıştığımız şey buydu.

AIT kendiliğinden bu eğitim kursu fikriyle ortaya çıktı. Bunda hepimizin sanatla ilgili olmasının etkisi var. Daha önce değindiğim gibi aramızdan kimileri küratör, kimileri sanat yönetiminde kimileri de yayınla iç içeydi. Biz sadece 6 kişilik bir ortak girişimdik. Ardından AIT bunu kar etmeyen bir organizasyon sıfatıyla tamamen üstüne alma fikriyle geldi. Kendi aramızda büyük tartışmalar ve kavgalar oldu. Neden bir kar amacı gütmeyen organizasyon olmuyoruz diye? Küçük bir şirket olabiliriz ama bu daha iyi olmaz mı? Çünkü Japonya'da kar amacı gütmeyen bir şirket olduğunuzda gerçekten resmi bir kar söz konusu değildir, vergi ihlali yoktur. Sonra yapmamız gereken şey bu mu diye düşünmeye başladık. Çok fazla detaylara inmeye başladık. Ardından kendimizi daha kamusal bir çevreye devretmeyi uygun gördük. Bu işe gitmek gibi birşey değildi, gerçekten ilgilendiğimiz ve içinde olduğumuz birşeydi. Finansal ya da vergilemede bir karımızın olmamasından dolayı, Japonya'da kar amacı gütmeyen bir organizasyona sahip olmanın getireceği sosyal statü'ye kadar olayı çok yönlü düşündük. Bütün bunların sonunda kararımızı verdik yaklaşık bir yıldır resmi bir kar amacı gütmeyen organizasyon olduk. Yani artık girmek için bir muameleye tabi tutulmanız gerekiyor.

AIT bu eğitim programını tek bir kursmuş gibi yürütüyor. Bu kurs sayesinde gelirimizin büyük bir kısmını sağlıyoruz. En başından beri zaten kendi finansmanımızı da sürdürebilecek bir sistem yaratmak istiyorduk. Açıkçası her yıl vakıf için başvurmak istemiyorduk. Japonya'da böyle birşey çok tehlikeli ve riskli, bu vakfi kamu sektöründen ya da hükümetten almak nerdeyse imkansız. Bir şekilde ayakta kalmak için bir gelir bulmanız gerekir, aksi takdirde çökerseniz. İşte bu kurs o gelir kaynaklarından biri...

Bu yıl Tokyo'da bir sanatçı residency programı açtık. Bundan bir kaç yıl öncesine kadar Tokyo'da resmi bir sanatçı residency programı yoktu. Son iki yıl içinde Tokyo'nun yükselmesine sebep olan üç tane bağımsız sanatçı residency inisiyatifi kuruldu. Bence bu gerçekten çok büyük bir değişim. AIT onlardan sadece biri. Şansımıza Asakusa'nın yakınındaki East town'da bize çok ucuza apartmanı kiralayan bir patronumuz var. Güzel bir apartmanımız var ve yabancı sanatçı organizasyonlarıyla işbirliği yapabiliyoruz. Şimdi burada bulunan sanatçılar İsviçre'den ve IASPIS tarafından destekleniyorlar. Yönetimimiz ise şu şekilde işliyor: yabancı organizasyonlar buraya sanatçı yollamak için para ödüyor biz ise sanatçı'dan evsahipliği yaptığımız için komisyon alıyoruz. Bu şekilde de bir gelirimizin olmasını sağlıyoruz.

İlgilendiğimiz bir başka alan ise; iki dilde birden yazılmış bir dergi çıkarmak. Japonya'da hem Japonca hem İngilizce yazılmış dergi çıkarmak çok yaygın. Özellikle sanat alanında. Üstelik bunlar dışarıya da gönderiliyor. Londra'ya falan gittiğimde Japon sanatına ve çağdaş kültürüne büyük bir ilgi olduğunu düşünüyorum. Çok güzel web siteleri var ama bunların da eksik kaldığı yanlar oluyor. Bu yüzden aslında yapmak istediğimiz başka bir şey Japonca ve İngilizce eleştirel yazılar yayınlamak. Küratörlerin ve sanatçıların katıldıkları sempozyumlar düzenlemek istiyoruz. Bazen başka insanlarla da bir araya gelerek bu tür sempozyumlar düzenliyoruz.

Aslında şu anda oturduğumuz mekan bir çok dersimizin ve kursumuzun yapıldığı yer. Esasen burası kitaplar için bir kütüphane, bir nevi arşiv gibi. Bunun da aynı zamanda AIT için çok özel olduğunu düşünüyorum. Biz bir sergi alanı değiliz. Ve bence en başından beri uygulamaya çalıştığımız farklı bir işletme yöntemimiz var. Yani sadece sergiler ile birşeyler sunmak değil. Bu daha çok geçen konuşmalar ve diyolaglar çevresinde şekillenen birşey gibi. Bu da bize özgü özelliklerimizden biri.

Tesuya Ozaki – editor/yayıncı, Tokyo

Bu dergiyi yeni yayınladım. Bu ilk sayısı. Temelde Japon sanat ortamı ile ilgili. Muhtemelen İngilizce ve Japonca yayınlanan ilk Japon dergisi. Neden bu dergiyi iki dilde çıkardım? Çünkü üç yıl önce Real Tokyo adında -www.realtokyo.co.jp- kültürel bir web dergisi başlattım ve bu dergi de iki dilde yayınlanıyordu. Tokyo'dan kültürel haberlerin yurtdışındaki insanlar için yayınlanması gerektiğini düşündüm. Çünkü aksi halde Japon sanat ve kültürel ortamı dünyanın geri kalan kısmında olan herşeyden tamamen uzak kalacak. İletişim kurmalıyız. İnsanlarla konuşmalıyız. Birbirimizi tanımalıyız. Ben bir güncel sanat uzmanı değilim. Daha önce bir dergi editörüydüm. Bu tip bir dergi yada website yayınlamaktaki ilk amacım insanlara birbirleriyle iletişim kurabilecekleri bir yayın sunmak. O kadar.